

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: USTR 44/2018

Praha, 12. ledna 2018

Počet listů: 7

Zápis z 1. jednání

Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 11. 1. 2018, 16.00 hod., ÚSTR

Rada Ústavu: Zdeněk Bárta, Jan Bureš, Karel Černý, Jiří Junek, Jiří Liška, Eduard Stehlík

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Jaroslava Rákosníková

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková

Omluveni: Michael Pelíšek

Zápis vyhotovila: Jana Lišková

Program jednání:

- 1. Schválení programu**
- 2. Verifikace zápisu z 11. jednání**
- 3. Kontrola úkolů**
- 4. Jednací řád Rady ÚSTR**
- 5. Různé**

Ad 1) Schválení programu

Předseda Rady Ústavu E. Stehlík zahájil v 15.57 hod. 1. jednání Rady ÚSTR v roce 2018 a popřál přítomným i všem zaměstnancům ÚSTR a ABS všechno nejlepší do nového roku a velký pracovní elán pro zvládnutí osmičkových výročí, která nás všechny letos čekají. Vyjádřil přesvědčení, že všichni vyjdou z oslav se ctí. Následně představil program jednání. Vzhledem k tomu, že nikdo z přítomných členů Rady Ústavu neměl k navrženému programu připomínky či návrhy k doplnění, dal E. Stehlík o jeho znění hlasovat.

Usnesení: Program byl schválen v navrženém znění.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu z 11. jednání

E. Stehlík vyzval členy Rady Ústavu k vyjádření připomínek k zápisu z 11. jednání, který byl dle jeho soudu velmi pečlivě zpracován. Další připomínky nebyly vzneseny.

Usnesení: Rada Ústavu schvaluje zápis z 11. jednání Rady ÚSTR v roce 2017 v předloženém znění.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 3) Kontrola úkolů

E. Stehlík požádal Z. Hazdra o představení předložených dokumentů.

Z. Hazdra navázal na diskusi z minulého jednání. Vedení Ústavu nejprve předložilo podrobné rozdělení odborných pracovníků mezi jednotlivá oddělení a projekty. V ÚSTR v současné době pracuje cca 60 odborných zaměstnanců rozdělených do 5 oddělení. V posledních letech došlo k nárůstu v této sekci z původních 35 pracovníků. Posíleny byly zejména Odd. vzdělávání a Odd. výzkumu 1938-1945. Dále dostalo vedení Ústavu za úkol představit hlavní úkoly, které na instituci v roce 2018 čekají. Již minule představil Z. Hazdra základní obrysy plánované činnosti. Zmínil v této souvislosti rovněž probíhající rekonstrukci, které se bude věnovat především únorové jednání Rady ÚSTR, až budou známy posudky statiky i požární ochrany. Připomněl rovněž, že budova je v horším stavu, než se původně předpokládalo. Z. Hazdra v této souvislosti poznamenal, že by členy Rady Ústavu v druhé polovině února rád pozval přímo na staveniště, aby se se stavem budovy mohli lépe seznámit. Dalším velkým úkolem pro rok 2018 je vyrovnání se s agendou GDPR. Jedná se o nařízení Evropské unie, které nabyde účinnosti od 25. 5. 2018 a dotkne se všech institucí v České republice, tudíž i ÚSTR a ABS. Obě instituce si nechávají vypracovat expertní analýzu a připravují se, aby v květnu bylo vše zabezpečeno tak, jak si směrnice žádá. Osobní údaje jsou samozřejmě chráněny již dnes, směrnice nicméně pravidla zpřísňuje. V rámci zadaných úkolů byl předložen i přehled fluktuace zaměstnanců za posledních pět let. Ve všech letech se fluktuace pohybovala rovnoměrně do 20 zaměstnanců. Výjimku tvoří rok 2015, kdy proběhla reorganizace. Nový Organizační řád si kladl za cíl zpřehlednit řešené agendy a vyřešit spory o procesu digitalizace mezi ÚSTR a ABS. Reorganizace zapříčinila odchod 22 lidí, z čehož polovina přešla do ABS. V témže roce bylo přijato celkem 55 zaměstnanců. Číslo je zvýšeno především díky projektu na strukturu federálního Ministerstva vnitra, na který bylo najato na dobu určitou dvacet studentů historie či archivnictví. Ti nejlepší z nich byli následně přijati do OVV. Právě díky těmto organizačním změnám se podařilo již dříve zmíněné zvýšení počtu zaměstnanců ve výzkumu – konkrétně v Odd. vzdělávání se počet zaměstnanců zvýšil trojnásobně, v případě Odd. výzkumu 1938-1945 dvojnásobně. Kromě odborných kapacit došlo i k posílení IT týmu, což umožnilo rozvoj některých aplikací.

E. Stehlík se otázel, zda se přechod zaměstnanců mezi ÚSTR a ABS projevil ve výši jejich platu.

S. Ptáčnicková sdělila, že se těmto zaměstnancům snažila nabídnout co nejlepší podmínky. Například byli rovnou přijati na dobu neurčitou bez nutnosti projít nejprve zkušební dobou. Platové podmínky s nimi probírány byly, nicméně S. Ptáčnicková v této souvislosti upozornila, že jako ředitelka ABS nemá oprávnění být informována o výši jejich platu v rámci ÚSTR.

Z. Hazdra přiznal, že mezi ÚSTR a ABS jsou obvykle rozdíly v nastavení tabulek. Dále připomněl, že všichni zaměstnanci OVV procházejí pravidelně čtvrtletním hodnocením, s jehož výsledky budou členové Rady Ústavu průběžně seznamováni. Od výsledků hodnocení se odvíjí postup v řízení jednotlivých projektů a režim odměn. Přesto bylo vedení ÚSTR na minulém

jednání požádáno o předložení přehledu práce badatelů za poslední tři roky. Vyžádaný přehled byl dán členům Rady Ústavu k dispozici v rámci podkladů k tomuto zasedání.

E. Stehlík poděkoval za poskytnutí podkladů a upozornil, že by výčty měl rád verifikovány od jednotlivých zaměstnanců a jejich vedoucích.

O. Matějka vysvětlil, že přehled psal každý zaměstnanec sám za sebe. Soupis následně O. Matějka překontroloval osobně s jednotlivými vedoucími. Úkol byl totiž formulován tak, aby jednotlivci napsali svou osobní zprávu, pouze jim byl zaslán návrh struktury, aby byla zajištěna jednotnost výstupu. Za podklad sloužily výsledky, kterou jsou zanášeny do interní aplikace „Emil“.

Z. Bárta podotkl, že někteří přehled předložili i podepsaní.

J. Junek sdělil, že v rámci přehledu rozdělení odborných pracovníků mezi oddělení a projekty postrádá údaj o době řešení jednotlivých projektů a informaci, co je jejich výstupem. Zaujaly jej projekty *Společnost za veselejší současnost*, *Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismus v Drážďanech* a *Nové sakrální stavby*, o kterých by chtěl vědět víc. Následně se, v souvislosti s tím, že některé projekty dokumentují tzv. „padouchy“, otázal, zda je skutečně nutné dodržovat hranici 1989, neboť je dle jeho soudu důležité vědět, kde se tito jednotlivci uchytili po revoluci.

O. Matějka upozornil, že původním zadáním bylo pouze rozdělení zaměstnanců do projektů. Doba řešení a plánovaný výstup je vždy součástí jak plánů činnosti, tak výročních zpráv. Každý projekt má rovněž svou anotaci na webových stránkách. Tradičně je každý projekt tříletý, s výjimkou pilotních projektů, jako jsou slovníky či *Dějiny StB*. Jedná se o standard určený grantovou agenturou. Lhůta dokončení projektu se v odůvodněných případech prodlužuje, a to řádově o měsíce. *Společnost za veselejší současnost* je novým projektem P. Blažka, který zatím dokončuje projekt o sebeupalování. Nový projekt se zaměří na recesistickou skupinu mladých lidí, která působila na konci 80. let. Projekt si klade otázku, zda se jednalo o opoziční hnutí. Skupina se například vysmívala obvyklým úředním floskulím či pořádala recesistické akce. Podobná iniciativa vznikla i v Polsku (tzv. Pomerančová alternativa). P. Blažek připravil nový projekt i s tím záměrem, aby se po tak náročném tématu, jakým je sebeupalování, věnoval něčemu veselejšímu.

E. Stehlík doplnil, že někteří členové skupiny byli oceněni i v rámci agendy dle zákona č. 262/2011 Sb.

O. Matějka dále vysvětlil, že projekt *Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismus v Drážďanech*, kterému se věnuje P. Plachá, je typickým příkladem důležité mravenčí práce, která bude mít jen malý mediální ohlas. Hlavní popraviště byly čtyři – Pankrác, Berlín-Plötzensee, Drážďany a Vratislav. Plötzensee již databázi má, nyní byla zahájena práce na Drážďanech. Na tvorbě databáze se pracuje spolu s německými partnery, dochází ke korekci dosavadních znalostí a opravě tradovaných chyb. Dohledávají se i dokumenty osobní provenience. Výsledkem bude sdílená databáze i s naskenovanými archiváliemi – vzorem jsou některé již existující databáze v Německu. Aplikace se nicméně převzít nedají. Práce na popravených v Drážďanech je plánována na dva roky, následně se na projekt naváže výzkumem v dalších věznicích. O. Matějka vyjádřil přesvědčení, že instituce jako je Ústav, která je placená z veřejných prostředků, je jednou z mála, kdo tuto práci může zaplatit. Projekt sleduje i důvod poprav – výsledkem tudíž bude i revize počtu osob, které se věnovaly odbojové činnosti, dojde tak ke zpřesnění dlouhodobě ukotveného obrazu.

E. Stehlík se otázal, jaký je stav databáze z Plötzensee.

O. Matějka vysvětlil, že projekt byl dokončen. Zadání nicméně vzniklo již hluboko v minulosti, výsledky tedy neodpovídají současným nárokům. Databáze byla dokončena, neobsahuje ale další věci jako jsou skeny archiválií, ačkoliv je tedy výsledek projektu sám o sobě hodnotný, bude třeba jej do budoucna dotáhnout do modernější podoby. Následně O. Matějka představil projekt *Nové sakrální stavby*. Jedná se o výzkum M. Sklenáře, který má

doktorát jak z historie, tak teologie. Dosud se ví jen velmi málo o perzekuci církve za normalizace, neboť se většina badatelů soustředí spíše na 50. léta. Cílem projektu je vytvořit případovou studii o sedmi nových katolických kostelech, které vznikly po roce 1968. Záměrem řešitele je zjistit, jak je možné, že proticírkevně zaměřený režim tyto výstavby umožnil.

Z. Bárta doporučil srovnání s protestantskou církví.

O. Matějka doplnil, že se jedná o náročný výzkum v diecézních archivech, které často nejsou přístupné každému, dále M. Sklenář zpovídá pamětníky a vyhledává archiválie i v centrálních archivech. K otázce, proč některé projekty nepřekračují rok 1989, O. Matějka vysvětlil, že překročení této hranice s sebou nese několik právně-metodologických problémů. Badatel například nemá žádné oprávnění zjistit, zda dotyčná osoba zemřela či co dělala po revoluci, neboť Ústav nemá přístup do centrálního registru osob. V jednotlivých případech se nicméně snažíme tuto překážku obcházet. Stopa po osudech jednotlivců po revoluci obvykle mizí, pokud nevíte, kam dál. U velkých jmen je jejich další osud samozřejmě znám i z veřejných zdrojů, osob ve slovníku je nicméně 350. Rovněž je třeba zohledňovat, co je Ústav v rámci zákona o ochraně osobních údajů oprávněn zveřejňovat.

J. Junek podotkl, že by bylo zajímavé zmapovat, jak komunističtí představitelé po revoluci pronikali do ekonomické sféry.

O. Matějka připomněl, že by šlo spíše o projekt jiného typu, který by se zabýval výzkumem kontinuit. O tento přesah se momentálně snaží T. Vilímek na ÚSD. Studium kontinuit a diskontinuit je samozřejmě velmi zajímavé, pokud bude vůle překračovat striktní vymezení dané zákonem č. 181/2007 Sb.

E. Stehlík upozornil, že T. Vilímek právě zahájil habilitační řízení, a otázal se v této souvislosti, zda se počet docentů na Ústavu ze současných dvou plánuje do budoucna ještě rozšířit.

O. Matějka sdělil, že v habilitačním řízení je mimo T. Vilímka ještě jeden vědecký pracovník.

E. Stehlík se dále otázal, zda v předloženém seznamu zaměstnanců se jedná ve všech případech o plné úvazky.

O. Matějka vysvětlil, že převážně ano. Na vědecké činnosti se dále podílejí lidé zaměstnaní na externí smlouvu. Kromě toho pracuje v Ústavu i část zaměstnanců, kteří jsou striktně placeni z grantů – v případě dlouhodobých projektů jsou přijati na pracovní úvazek, v opačném případě jsou zaměstnaní na DPČ.

Ad 4) Jednací řád Rady ÚSTR

E. Stehlík připomněl úkol členů Rady ÚSTR z minulého jednání a sám za sebe navrhl, že by v Jednacím řádu bylo vhodné ošetřit situaci, která se řešila na minulém jednání – kdo řídí jednání, není-li dosud zvolen předseda, ani místopředseda. Doporučil použít postup, který byl dohodnut na minulém jednání, tudíž že jednání v takovém případě řídí nejstarší člen Rady ÚSTR.

J. Bureš navrhl přesné znění doplnění čl. 3, odst. 2, o kterém dal E. Stehlík hlasovat.

Usnesení: Na závěr čl. 3, odst. 2 Jednacího řádu Rady ÚSTR bude doplněna věta: „V případě, že nikdo nezastává funkci předsedy a místopředsedy, do zvolení předsedy či místopředsedy řídí jednání Rady její nejstarší člen.“

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

J. Liška upozornil, že čl. 5, odst. 7, který popisuje uzavřené jednání, stanovuje, že zasedání se nesmí zúčastnit nikdo jiný než členové Rady ÚSTR.

J. Bureš vysvětlil, že jsou situace, kdy se Rada ÚSTR potřebuje poradit jen mezi sebou. V takovém případě i zápis píše pověřený člen Rady ÚSTR.

J. Liška upozornil, že v odst. 6 se jednání naopak účastní úplně všichni, doporučil by proto doplnit do odst. 7 variantu, že se uzavřeného jednání mohou zúčastnit i další přizvané osoby, jejichž účast schválí nadpoloviční většina členů Rady ÚSTR.

E. Stehlík navrhl vytvořit nový odstavec mezi odst. 6 a 7, který by stanoval tento postup jako další možný typ jednání.

J. Bureš navrhl pouze přeformulovat odst. 7 a navrhl konkrétní znění daného odstavce.

Usnesení: Čl. 5, odst. 5 Jednacího řádu Rady ÚSTR bude aktualizován v tomto znění: „Pokud Rada rozhodne o tom, že jednání Rady je uzavřené, účastní se jej pouze členové Rady. Takového jednání Rady se mohou zúčastnit další osoby, které Rada přizve.“

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

J. Liška upozornil, že čl. 5, odst. 15 dovoluje, aby v rámci jednání hovořili pouze členové Rady ÚSTR či ředitel Ústavu, ostatním přítomným nemůže předseda Rady Ústavu oficiálně slovo udělit.

J. Bureš navrhl novou podobu odstavce ve znění: „Po úvodním slovu k danému bodu programu předsedající Rady otevře rozpravu. V rámci rozpravy uděluje předsedající Rady slovo členům Rady a řediteli Ústavu v pořadí, v jakém se do rozpravy zvednutím ruky v průběhu jednání přihlásili. Předsedající Rady může udělit slovo také každému přítomnému členu vedení Ústavu či Archivu či další přizvané osobě, jejíž účast na jednání Rada schválila, jestliže se o toto slovo přihlásí, či pokud jej předsedající Rady ke slovu vyzve. Nikdo, komu předsedající neudělil slovo, se ho nemůže ujmout. Do rozpravy se mohou členové Rady přihlásit pouze do konce rozpravy k danému bodu.“

J. Liška upozornil, že formulace by mohla být obecnější. Když už se jedná o veřejné jednání, veřejnost by měla mít možnost do zasedání vstoupit.

J. Bureš by na základě zkušenosti z roku 2013 tento postup nedoporučil. Rada i vedení Ústavu jsou konstituováni zákonem. Situace je podobná jako v Parlamentu ČR, kde se rovněž neuděluje slovo přihlížejícím na balkóně. V takovém případě by hrozilo zhroucení celého jednání.

J. Liška zdůraznil, že takový je princip jednání, je-li veřejné.

J. Bureš důrazně nesouhlasil. „Veřejnost jednání Rady“ znamená právo veřejnosti na přístup na jednání Rady a sledování tohoto jednání – ať již formou fyzické přítomnosti veřejnosti, či možnost poslechu audiozáznamu jednání Rady. „Veřejnost jednání“ nezakládá automaticky právo veřejnosti vstupovat do jednání Rady, ani povinnost diskutovat s přítomnou veřejností.

E. Stehlík navrhl kompromis – předsedající by měl pravomoc vyzvat jednotlivce z řad veřejnosti.

J. Bureš zdůraznil, že veřejnost je pasivním účastníkem jednání. Rada ÚSTR nevede jednání s veřejností.

J. Liška argumentoval srovnáním se situací v komunální politice.

J. Bureš opět přirovnal legitimitu Rady ÚSTR s Parlamentem ČR a znovu vyzdvihl hrozbu narušení funkčnosti jednání.

J. Liška se přiklonil k návrhu E. Stehlíka.

J. Bureš upozornil, že tato klauzule je potenciálně zneužitelná.

J. Liška se otázal, proč má být tedy veřejnost na jednáních přítomna, když jí není možné udělit slovo.

J. Bureš vysvětlil, že veřejnost má mít kontrolu nad tím, jak Rada ÚSTR funguje – může se přijít podívat na jednání či si poslechnout audiozáznam, nikoliv se přímo do jednání zapojit. Princip lidové demokracie rozbourává strukturu jednání. Zaměstnanci samozřejmě mají právo

požádat o slyšení, ale ne že se budou jednání účastnit davy a členové Rady ÚSTR budou muset mluvit vždy se všemi. Každé jednání musí mít nějaká pravidla. Následně J. Bureš navrhl vyřešit rozpor hlasováním o obou návrzích.

E. Stehlík znovu navrhl kompromis, že předsedající může, nikoliv musí udělit slovo veřejnosti.

J. Junek upozornil, že v takovém případě je sporné, kdo má právo rozhodnout, komu udělit slovo a komu ne.

J. Bureš zopakoval přesné znění svého návrhu a E. Stehlík dal o tomto návrhu hlasovat.

Usnesení: Čl. 5, odst. 15 Jednacího řádu Rady ÚSTR bude aktualizován v tomto znění: „Po úvodním slovu k danému bodu programu předsedající Rady otevře rozpravu. V rámci rozpravy uděluje předsedající Rady slovo členům Rady a řediteli Ústavu v pořadí, v jakém se do rozpravy zvednutím ruky v průběhu jednání přihlásili. Předsedající Rady může udělit slovo také každému přítomnému členu vedení Ústavu či Archivu či další přizvané osobě, jejíž účast na jednání Rada schválila, jestliže se o toto slovo přihlásí, či pokud jej předsedající Rady ke slovu vyzve. Nikdo, komu předsedající neudělil slovo, se ho nemůže ujmout. Do rozpravy se mohou členové Rady přihlásit pouze do konce rozpravy k danému bodu.“

Hlasování: 5 pro, 1 se zdržel

J. Liška upozornil, že čl. 9, odst. 1 je třeba rozšířit, neboť ve stávající verzi umožňuje členům Rady ÚSTR klást dotazy pouze účastníkům jednání. Dnešní exkurze nicméně prokázala, že jsou situace, kdy se Rada ÚSTR z logiky věci potřebuje ptát i dalších zaměstnanců. Z tohoto důvodu by odstavec rozšířil o „případně další zaměstnance Ústavu a ABS“.

Usnesení: Čl. 9, odst. 1 Jednacího řádu Rady ÚSTR bude aktualizován v tomto znění: „Členové Rady mají při výkonu své funkce právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na ředitele Ústavu a jeho náměstky, případně na ředitelku ABS, případně další zaměstnance Ústavu a ABS.“

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 5) Různé

E. Stehlík sdělil, že jej oslovili kolegové z Polska, kteří požádali právní pomoc při získání informací o smrti polských spoluobčanů.

O. Matějka informoval předsedu Rady Ústavu, že žádost pro IPN Krakov osobně vyřizoval. Odesílala se jim v součinnosti s ABS velitelská struktura.

E. Stehlík podotkl, že IPN dosud odpověď neobdržel.

O. Matějka přislíbil, že záležitost prověří ve spisové službě Ústavu a zítra sdělí E. Stehlíkovi, kdy a jak byla žádost vyřízena.

J. Liška požádal o stanovení termínů jednání na dva či tři měsíce dopředu, případně alespoň o stanovení dne v týdnu, který je třeba si na zasedání vyšetřit.

J. Bureš upozornil, že tato praxe se v minulosti ukázala – vzhledem k pracovnímu vytížení členů Rady - nerealistickou. Doporučil pokračovat v dosavadní praxi, tedy stanovit následující datum jednání vždy na konci předchozího jednání Rady.

E. Stehlík souhlasil, že dohodnout pravidelný den je možné. Požádal přítomné, aby si do příštího jednání rozmysleli své preference.

Z. Hazdra upozornil, že zaměstnanci ÚSTR připravují pracovní návrh Výroční zprávy za rok 2017, který jsou dle Jednacího řádu Rady ÚSTR povinni předložit členům Rady Ústavu k připomínkování do konce ledna. Avizoval proto, že Výroční zpráva bude jedním z bodů na programu únorového zasedání.

O. Matějka navrhl uspořádat členům Rady Ústavu prohlídku staveniště v Siwievově ulici. Ta bude trvat minimálně hodinu. Na ní je možné navázat jednáním buď někde v okolí, nebo se po pauze na oběd hromadně přesunout do současných prostor ÚSTR v Dejvicích. Dále sdělil, že klíčové posudky by měl mít Ústav k dispozici na konci ledna, poté bude potřeba závěry prostudovat a vyvodit z nich důsledky.

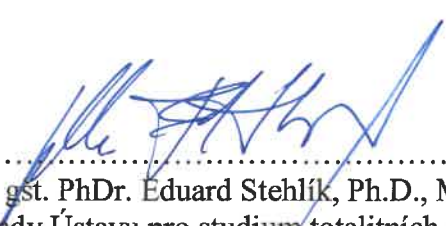
E. Stehlík požádal, aby na příštím jednání byly představeny hlavní závěry z obdržných posudků.

J. Liška požádal o zaslání seznamu kontaktů členů Rady Ústavu i vedení ÚSTR a ABS. Dále upozornil, že na webových stránkách není k dispozici rozpočet, požádal proto o jeho předání jako podkladu ke schvalování SZÚ za rok 2017. Dále navrhl, že by bylo vhodné setkat se v rámci Rady ÚSTR s představiteli KPV, Českého svazu bojovníků za svobodu a Spolku pro zachování odkazu československého odboje.

E. Stehlík se chopil iniciativy a přislíbil, že setkání osobně zorganizuje. Navrhl ale, že by se mělo uskutečnit mimo rámec oficiálního zasedání Rady ÚSTR. Následně požádal administrativní zázemí Rady Ústavu o zajištění vizitek pro nové členy Rady ÚSTR.

Vzhledem k tomu, že již nikdo další neměl podnět do diskuze, ukončil E. Stehlík v 17.12 hod. jednání.

Další jednání Rady Ústavu se uskuteční dne 6. 2. 2018 v 15.00 hod. v budově ÚSTR v Hadovka Office Park, Evropská 2590/33c.

.....
plk. gšt. PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů